Informasjon

UNIVERSITETET I OSLO
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Skriftlig eksamen i IN1020
2023 HØST
Varighet: 11.desember kl. 09:00-13:00
Tillatte hjelpemidler: Alle trykte og skrevne hjelpemidler.
En kalkulator er tilgjengelig i Inspera (se nederst på siden).
Det er viktig at du leser hele forsiden før du begynner å besvare eksamensoppgavene.
Om du ønsker å zoome i oppgavesettet, hold ctrl nede og trykk + eller - på numerisk tastatur.

Faglærerne vil gå en runde fra ca kl 10:00.

Oppgavesettet

Eksamenssettet består av 4 seksjoner, hvor de er poenggivende med 25 poeng hver - totalt 100 poeng.

Seksjon 1 er Digital representasjon og assemblerkode.
Seksjon 2 er Maskinvare og arkitektur.
Seksjon 3 er Sikkerhet.
Seksjon 4 er Datanettverk.

Merk at hver seksjonen må være bestått for at eksamen skal kunne bestås.

Oppgavene

Noen oppgaver kan ha flere riktige svar, mens andre bare har ett. Alle vil ha minst ett korrekt svar. Man får poeng for å velge et korrekt alternativ og man mister poeng ved å velge et galt, men man vil aldri få mindre enn 0 poeng på en oppgave.

Tillatte hjelpemidler

Alle trykte og skrevne hjelpemidler.

Tilgjengelige ressurser i Inspera

- Enkel kalkulator
- Ascii-tabellen

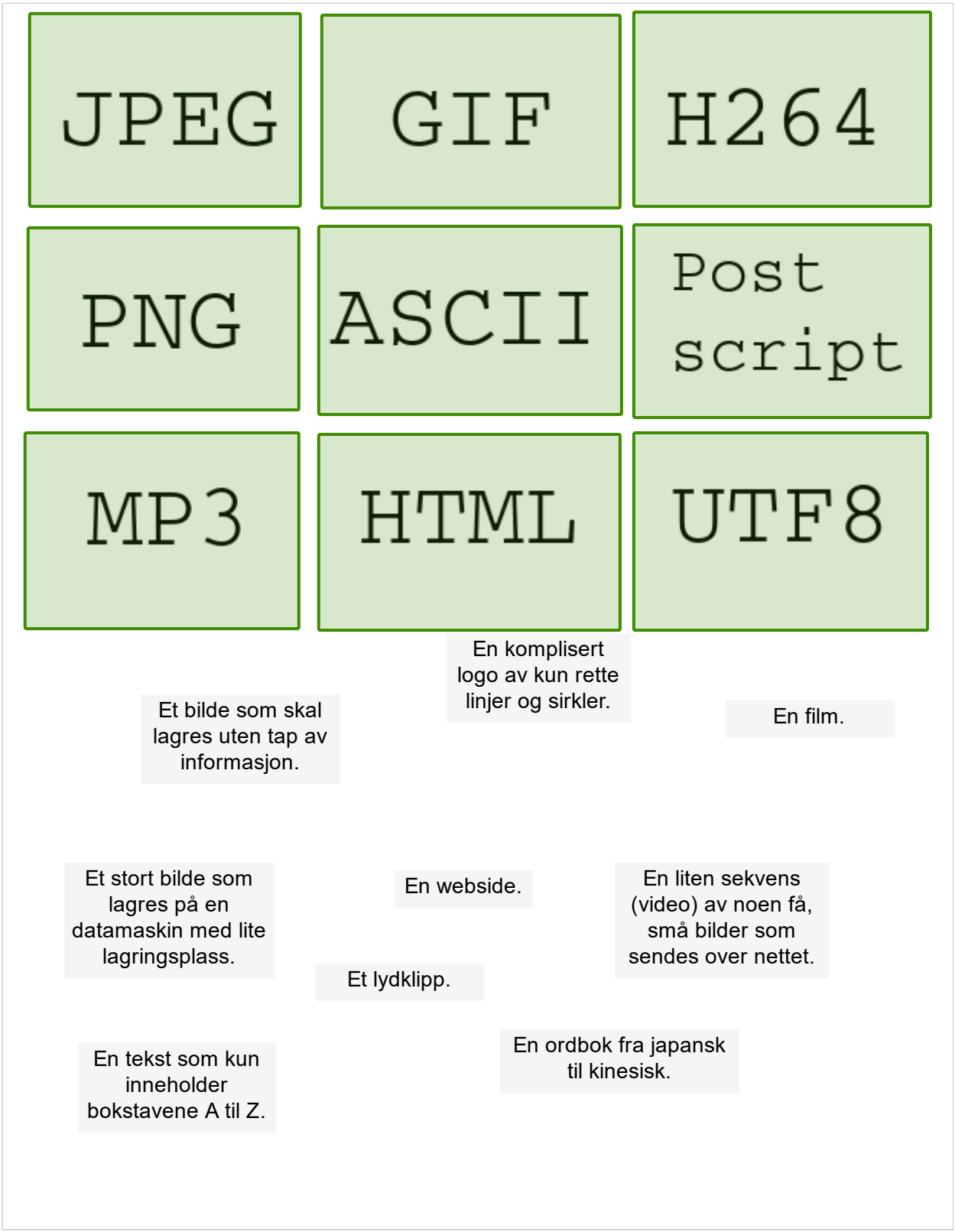
Seksjon 1

Du er nå i seksjon 1 - Digital representasjon og assemblerkode.

Oppgave nr 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7 og 1.8 er en del av seksjon 1.

1.1 Dataformater

Under ser du eksempler på forskjellige ting man kan lagre i en datamaskin. Dra beskrivelsene til passende filtype for lagring i en datamaskin.

Maks poeng: 4.5

1.2 2'er Komplement

Du får oppgitt følgende byte:

1	0	1	0	1	1	0	0

Hvilke verdier kan denne representere?

Velg ett eller flere alternativer

- [ ] -84 ✔
- [ ] -68
- [ ] -30
- [ ] 172 ✔
- [ ] 132
- [ ] -45
- [ ] 190

Maks poeng: 2

1.3 Filtillatelser

User			Group			Other		
Read	Write	Execute	Read	Write	Execute	Read	Write	Execute

Alice har laget en fil "ferieplaner.py" på sin Linux maskin. Hun har gitt fila følgende (oktale) tillatelser:

$$774_8$$

Hvilke av følgende utsagn er riktig eller feil?

Finn de som passer sammen:

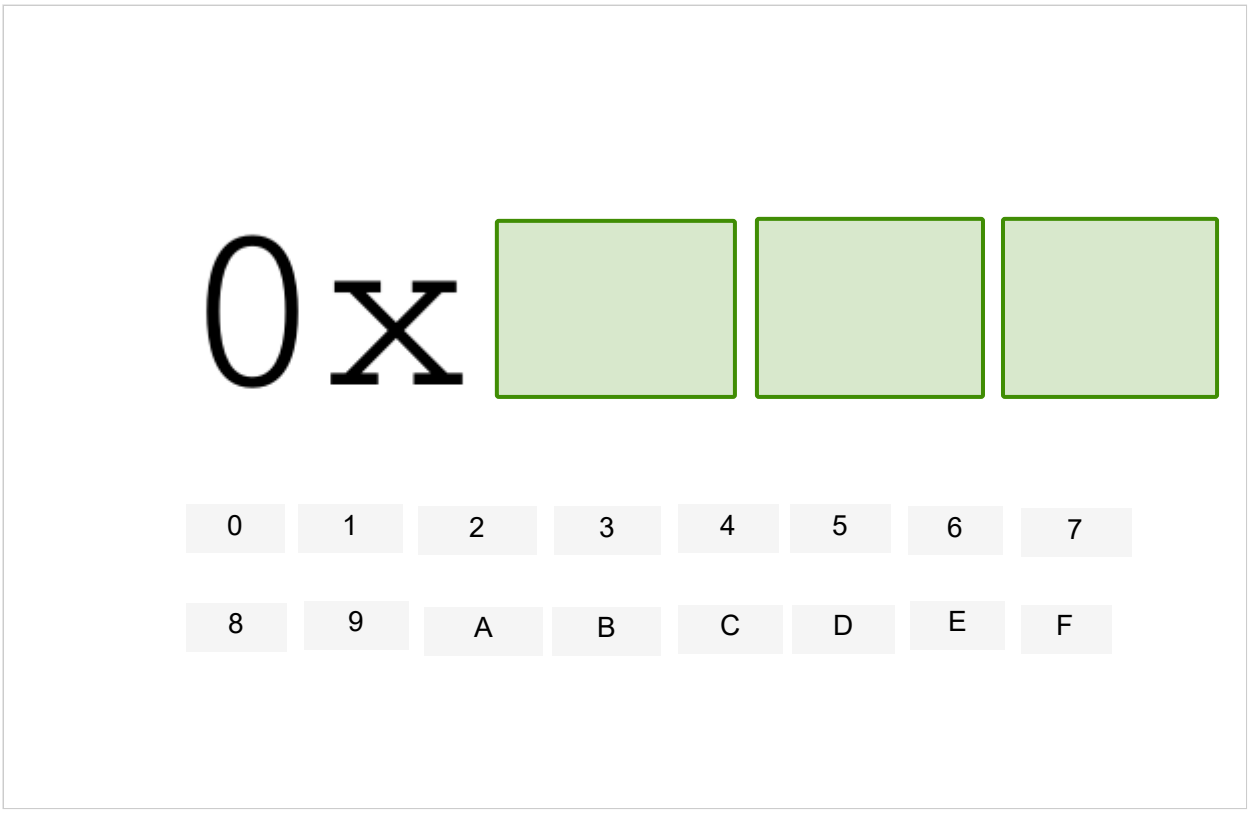
	Galt	Riktig
Eier av filen kan lese og skrive, men ikke eksekvere filen.	○ ✔	○
Gruppe-eierne av filen kan lese og eksekvere filen.	○	○ ✔
Andre brukere kan kun eksekvere filen.	○ ✔	○

Maks poeng: 1.5

1.4 Konvertering

Regn om 765_{10} til heksadesimal representasjon.

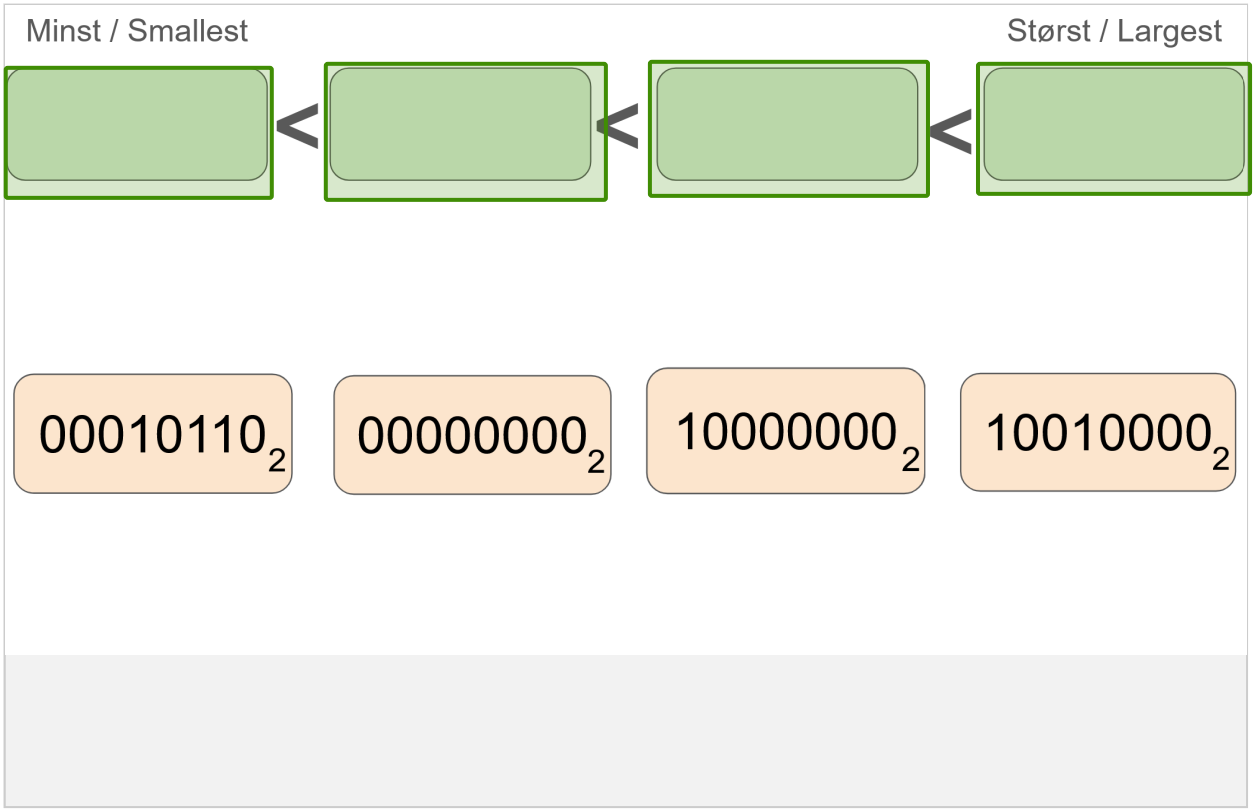
Angi svaret ved å dra de hexadesimale sifferne til riktige plasseringer.

Maks poeng: 3

1.5 Tallsortering

Under får du oppgitt fire bytes på binærform. Disse representerer heltall lagret på toerkomplement-formen. Sortér tallene i økende rekkefølge (økende rekkefølge er fra venstre til høyre):

Maks poeng: 5

1.6 LMC - Aritmetikk

Hva skriver LMC ut dersom bruker gir input **5** og så **1**?

```
          INP
          STA a
          INP
          ADD a
          SUB v
          OUT
          HLT
a         DAT
v         DAT 2
```

Velg ett alternativ:

- -2
- 5
- -1
- 4 ✔
- 2

Maks poeng: 2

1.7 LMC - ASCII

Du får oppgitt følgende program for LMC:

```
        LDA 90
        OTC
        LDA 91
        OTC
        LDA 90
        OTC
        LDA 92
        OTC
        HLT
```

Initialisèr minnet slik at "**IFI2**" skrives ut når koden kjøres.

Maks poeng: 3

1.8 LMC - Programflyt

```
          INP
          BRP fin
          STA v
          SUB v
          SUB v
fin       OUT
          HLT
v         DAT
```

Programmet ovenfor skriver ut **2**. Hva kan bruker ha gitt som **input** til LMC?
Velg ett eller flere alternativer

- [ ] 5
- [ ] 2 ✔
- [ ] -2 ✔
- [ ] -1
- [ ] 4
- [ ] 3 og så 1

Maks poeng: 3

1.9 LMC - Selvmodifiserende kode

Du får oppgitt følgende kode for LMC:

```
start   INP                 00 INP
        ADD jump            01 ADD 03
        STA jump            02 STA 03
jump    DAT 600             03 DAT 600
        LDA a               04 LDA 10
        OTC                 05 OTC
        BRA start           06 BRA 00
        LDA b               07 LDA 11
        OTC                 08 OTC
        BRA start           09 BRA 00
a       DAT 35 // '#'       10 DAT 35
b       DAT 94 // '^'       11 DAT 94
```

Hva må bruker gi som input for å få skrevet ut "^^" og så stanse?

Første input: (7, 07, 007)

Andre input: (0, 00, 000)

Tredje input: (-607)

Maks poeng: 4

i Seksjon 2

Du er nå i seksjon 2 - Maskinvare og arkitektur.

Oppgave nr 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 og 2.6 er en del av seksjon 2.

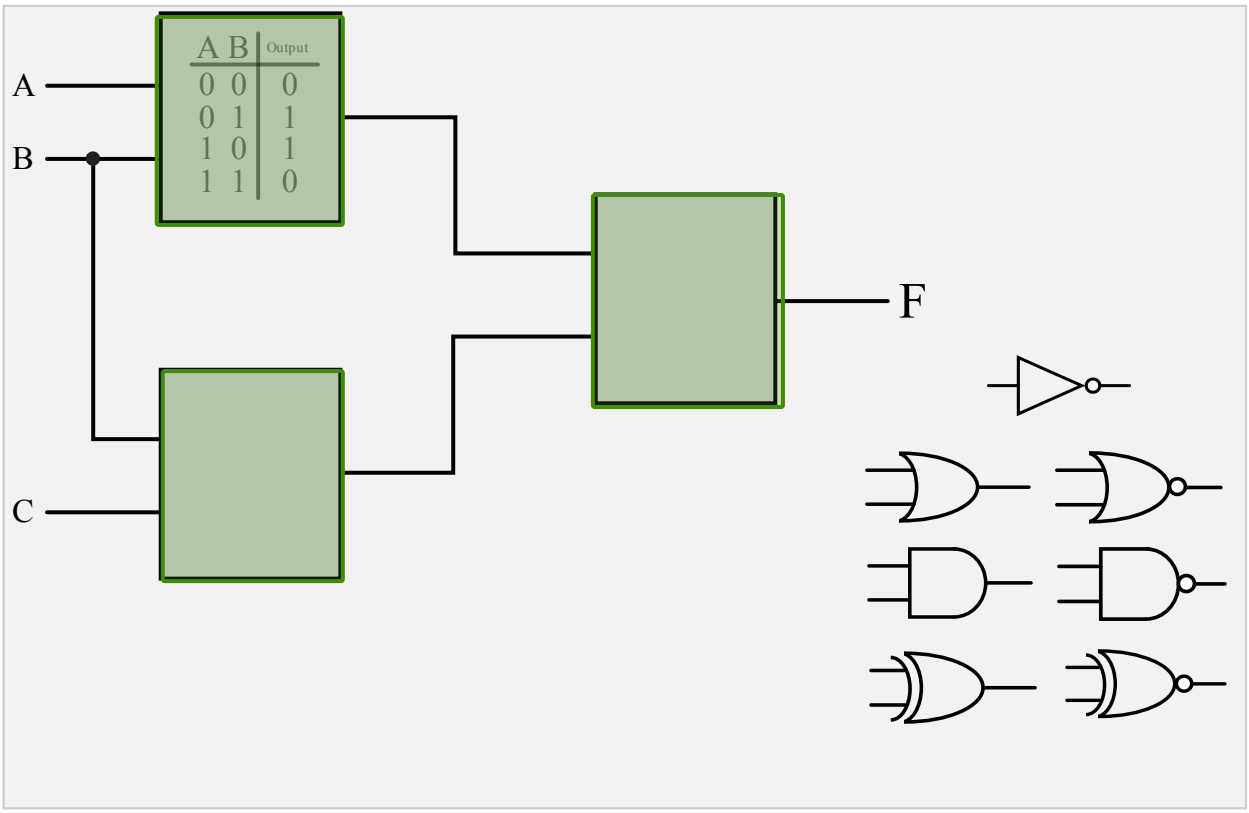
2.1 Kretsanalyse 23

Kretsen har funksjonen

$$F = \overline{A'B + \overline{BC} + AB'}$$

Bruk figuren under til å dra de riktige portene inn på de grå boksene.

Hint! Husker du de ulike symbolene for et funksjonsuttrykk som er invertert?
Hint! I den ene gråboksen er sannhetsverditabellen til porten oppgitt.

Maks poeng: 5

2.2 Minne 23

I denne oppgaven skal du arbeide med en spesifikk datamaskin som har et hierarki av minneelementer bestående av registere, en fire-nivås cache, RAM og en flash-drive (minnepenn). Maskinens minnehierarki er utformet for å håndtere forskjellige dataaksess- og skriveoperasjoner med varierende hastigheter.

I henhold til informasjon levert av produsenten, har cache-hierarkiet følgende karakteristikker:

- Leseoperasjoner tar 5 klokkesykler per nivå i cache.
- Skriveoperasjoner tar 10 klokkesykler per nivå i cache.

Videre har du informasjon om de andre minneneelementene:

- Leseoperasjoner fra RAM har en tilgangstid på 50 klokkesykler.
- Skriveoperasjoner til RAM har en tilgangstid på 100 klokkesykler.

- Leseoperasjoner fra Flash-drive (minnepenn) tar 760 klokkesykler.
- Skriveoperasjoner fra Flash-drive (minnepenn) tar 1120 klokkesykler.

HINT! For hver minneaksess operasjon, vær oppmerksom på at de oppgitte verdiene er en 'økt' tilgangstid.

Fyll ut riktig verdi i feltene (kun heltall):

(a) Hva er total antall klokkesykler i forsinkelse når du får cache-hit på nivå 3? (15) klokkesykler

(b) Hva er total antall klokkesykler det tar å skrive en verdi som er endret i pipeline tilbake til RAM? (140) klokkesykler

c) Anta at en optimalisering tillater at cache-nivå 1 og 2 kan oppdateres i parallell, mens de øvrige nivåene fortsatt krever sekvensiell oppdatering. Hva vil være den nye totale klokkesykkel-forsinkelsen for å skrive en verdi til RAM? (130) klokkesykler

(d) Du skal beregne hvor mange klokkesykler det totalt vil ta å gjennomføre 100 instruksjon hvor det tar 1 klokkesykel per instruksjon uten minneaksessering. Ettersom du er ekspert på å lage gode programmer og kan masse om minnehierarki har du klart å lage rekkefølgen for instruksjonene dine slik at de som aksesserer minne alltid vil ha cache-hit på nivå 1. Hvor mange klokkesykler vil det hele ta når du forventer 20% minneaksessering? (200) klokkesykler

---

Maks poeng: 5

2.3 Abstraksjonnivå 23

Ranger disse 5 i henhold til abstraksjonivåene de tilhører relativ til hverandre.

Høyeste	Velg alternativ (Volt, logiske verdier, Pipeline, 2 invertere, Register)
	Velg alternativ (2 invertere, Logiske verdier, Volt, Pipeline, Register)
	Velg alternativ (Logiske verdier, Register, Pipeline, Volt, 2 invertere)
	Velg alternativ (Volt, 2 Invertere, Pipeline, Logiske verdier, Register)
Laveste	Velg alternativ (Logiske verdier, Register, 2 Invertere, Pipeline, Volt)

Maks poeng: 3

2.4 Godt og blandet 23

Hvilke av disse utsagnene er sanne?

- [ ] ALU står for Adder-Logikk-Unit
- [ ] Det er kun en utgang på en port ✔
- [ ] Det finnes bare en type transistorer.
- [ ] En XNOR er det inverterte av en XOR ✔
- [ ] Inngangen og utgangen på en inverter er fysisk koblet sammen.
- [ ] Det er ikke mulig å ha et oddeantall trinn i en pipeline
- [ ] En utgang av en port kan være inngang på flere porter ✔
- [ ] Man kan lage enhver funksjon med å bare ha INV og OR ✔

Maks poeng: 4

2.5 Datapath 23

Velg de riktige alternativene for hvordan en instruksjon prosesseres.
HINT! husker du forelesningen "Pipeline" og "kretser som driver koden"?

Det er Velg alternativ (Cache, ALU, PC, BUS) som har adressen til neste instruksjon.

Nå værende instruksjon blir i dekode-fasen Velg alternativ (splittet opp, lagret, byttet, addert sammen).

Styresignalet til Velg alternativ (ALU, GPU, RAM, CPU, PC) kommer fra Velg alternativ (WB-steget, IF-steget, DE-steget, EX-steget).

I WB-steget sendes resultatet via en Velg alternativ (CPU, BUS, Inverter, Klokke).

Maks poeng: 5

2.6 ALU 23

Gitt en ALU som skal gjøre følgende operasjoner:

Addere,
NAND,
XOR,
NOR,
XNOR

(a) Hvor mange bit må styresignalet være? ☐ **(3) bit.**

(b) Hvor sikker er du på svaret ditt i (a)?
Her har du 100 % å dele ut fordelt på disse alternativene. MERK! du må fylle ut et tall i alle alternativene. Der du er helt sikker på at det er feil så fyller du ut 0, mens der du er sikker (eller usikker) på at det er riktig kan du fylle ut med et tall mellom 1-100.

☐ **(0) svaret er 1 bit**

☐ **(0) svaret er 2 bit**

☐ **(1 - 100) svaret er 3 bit**

☐ **(0) svaret er 4 bit**

☐ **(0) svaret er 5 bit**

Maks poeng: 3

i Seksjon 3

Du er nå i seksjon 3 - Sikkerhet.

Oppgave nr 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6 og 3.7 er en del av seksjon 3.

3.1 Brudd på sikkerhetsmål

Angi hvilket sikkerhetsmål som typisk brytes som resultat av hvert av følgende angrep:
Finn de som passer sammen:

	Tilgjengelighet	Autentisitet	Integritet	Konfidensialitet
Spionprogramvare	○	○	○	○ ✔
DDoS-angrep	○ ✔	○	○	○
Identitetstyveri	○	○ ✔	○	○
DNS-modifisering	○	○	○ ✔	○
Løsepengevirus	○ ✔	○	○	○
Forfalskning av nettside	○	○ ✔	○	○

Maks poeng: 3

3.2 Sikkerhetsmål og sikkerhetstiltak

Du er deltager i et IT-prosjekt som utvikler et nytt digitalt pasientsystem for en gruppe privatpraktiserende psykologer. Systemet vil inneholde pasientopplysninger. Oppgaven din er å rådgi prosjektledelsen om nødvendige sikkerhetstiltak for pasientsystemet.

a) Aller først skal du identifisere sikkerhetsmål utover KIT som skal ivaretas i pasientsystemet. Hvilke av følgende er sikkerhetmål som definert i IN1020:
Velg ett eller flere alternativer

- [ ] Innbruddsdeteksjon
- [ ] Brannvern
- [ ] Sporbarhet ✔
- [ ] Personvern ✔
- [ ] Autorisasjon

b) Velg de sikkerhetstiltakene du vil anbefale for å sikre *konfidensialitet* for data som behandles i pasientsystemet:
Velg ett eller flere alternativer

- [ ] Bruke sikre nettverksprotokoller for dataoverføring ✔
- [ ] Benytte ulike angrepsvektorer
- [ ] Krav om tofaktorautentisering for innlogging ✔
- [ ] Sørge for gode rutiner for sikkerhetskopiering av data
- [ ] Opplæring av alle databehandlere ✔
- [ ] Kryptere alle data som lagres i systemet ✔
- [ ] Bruke sjekksumalgoritmer for data som overføres i nettverk
- [ ] Loggføre all aktivitet i pasientsystemet

c) Velg de sikkerhetstiltakene du vil anbefale for å sikre best mulig *tilgjengelighet* til data som behandles i pasientsystemet:

Velg ett eller flere alternativer

- [ ] Installere antivirus-programvare ✔
- [ ] Benytte ulike angrepsvektorer
- [ ] Følge opp varslinger om nye sårbarheter ✔
- [ ] Bruke sikre nettverksprotokoller for dataoverføring
- [ ] Sørge for gode rutiner for sikkerhetkopiering av data ✔
- [ ] Kryptere alle data som lagres i systemet
- [ ] Loggføre all aktivitet i pasientsystemet
- [ ] Gjennomføre sikkerhetsøvelser ✔

Maks poeng: 5

3.3 Begrepsforståelse

Plasser begrepene under sammen med riktig tekst. Merk: Halvparten av begrepene vil være til overs.

Hjelp

Personopplysninger	Nulldagssårbarhet	Risiko
Digitale sertifikater	Trojaner	Asymmetrisk kryptering
Dataorm	Verdier	Leveransekjedeangrep
Trusselmodellering	Hash-algoritme	PKI

Nulldagssårbarhet ✔ er en svakhet som ikke er kjent for leverandør av en tjeneste.

Hash-algoritme ✔ brukes for å sjekke dataintegritet.

PKI ✔ brukes for å sikre ektheten av offentlige nøkler, samt trygg nøkkel-distribusjon.

Trojaner ✔ har både en nyttig og en skadelig funksjon.

Personopplysninger ✔ har lovpålagte krav om konfidensialitet, integritet og/eller tilgjengelighet.

Risiko ✔ er en kombinasjon av sannsynlighet for en hendelse og konsekvens av hendelsen.

Maks poeng: 3

3.4 Nettverkssikkerhet

Under utvikling av et nytt nettsted for en virksomhet blir du rådspurt om det er mest fornuftig å benytte protokollen HTTP eller HTTPS for kommunikasjon over nettverk mellom bruker og virksomhetens nettsted.

Hvilke av følgende utsagn er sanne hvis man velger **HTTP** som protokoll:

Velg ett eller flere alternativer

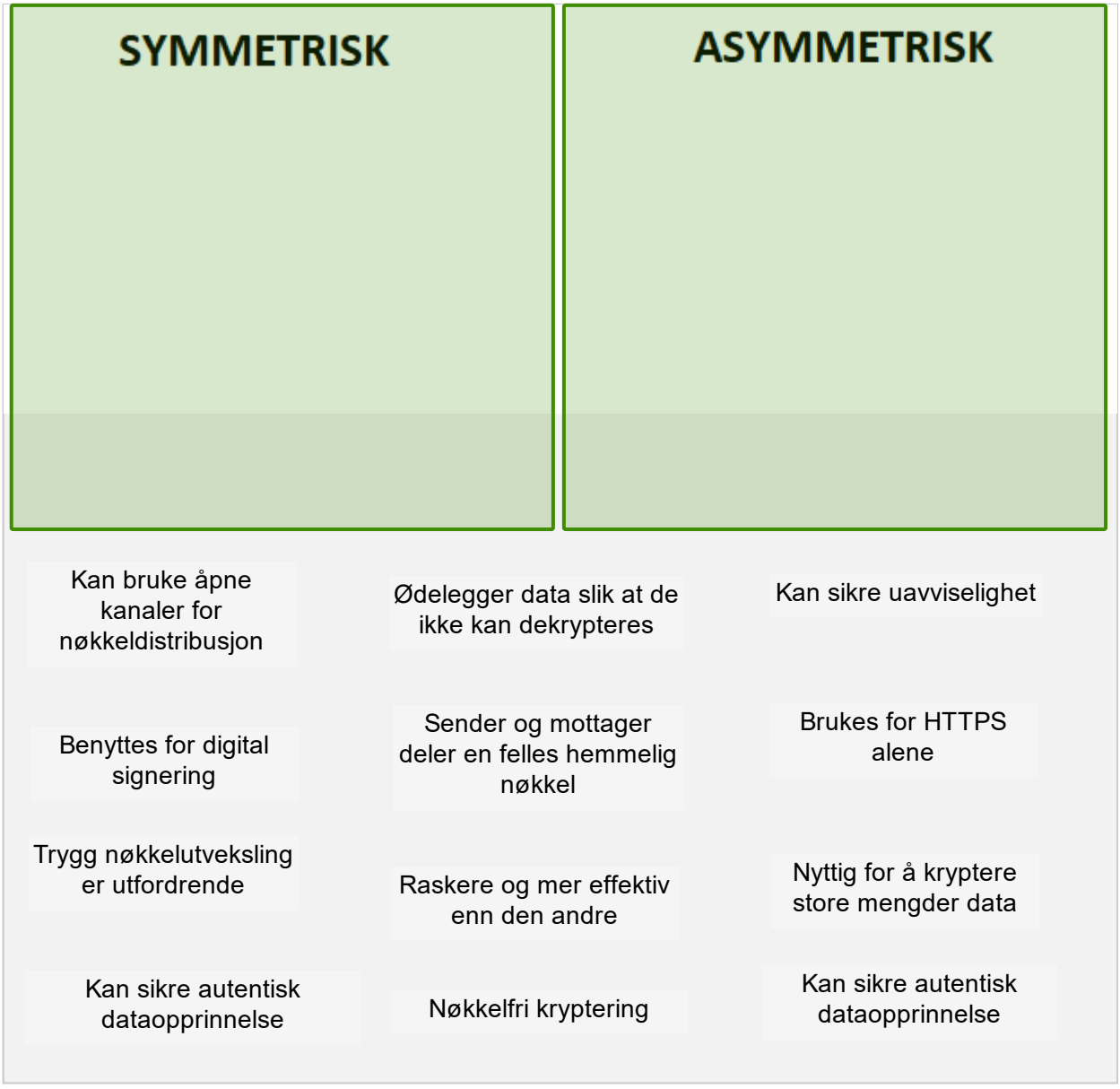
- [ ] Hvis en bruker benytter kryptert forbindelse mellom sin datamaskin og sin trådløse hjemme-ruter, hindres både avlytting og modifikasjon av datatrafikken mellom brukerens nettleser og virksomhetens webtjener.
- [ ] Uvedkommende vil være i stand til å avlytte og lese datatrafikk mellom virksomhetens webtjener og en brukers nettleser. ✔
- [ ] Uvedkommende vil være i stand til å modifisere datatrafikk mellom virksomhetens webtjener og en brukers nettleser. ✔
- [ ] Integritet for data sendt mellom virksomhetens webtjener og en brukers nettleser blir ivaretatt.

Maks poeng: 3

3.5 Egenskaper ved ulik type kryptering

Symmetrisk og asymmetrisk kryptering er to typer kryptering som benyttes innen databasert kryptografi. I denne oppgaven skal du knytte riktig egenskap til riktig krypteringstype.

Dra og slipp utsagn om symmetrisk og asymmetrisk kryptering til riktig ramme. Merk at ikke alle utsagn passer inn i en av rammene, la de du mener ikke passer inn være.

Maks poeng: 4

3.6 Digitale signaturer

Jonas ønsker å inngå en digitalt signert avtale (et dokument) med Trygve på en måte som gjør at det ikke er tvil om at avtalen er signert av ham, heller ikke ovenfor en 3. part som for eksempel pressen eller Stortinget.

a) Sikkerhetsmålet som ønskes oppnås ved å bruke av digital signatur som gitt over omtales

som Velg alternativ (autorisasjon, integritet, sikkerhetstiltak, uavviselighet, sporbarhet, autentisering) .

b) Velg riktig eier og type nøkkel for signering og validering.

For å signere avtalen må Jonas bruke Velg alternativ (3. partens, Trygves, sin egen)

Velg alternativ (offentlige, symmetriske, private) nøkkel.

For å validere den digitale signaturen må Trygve bruke Velg alternativ (3. partens, sin egen,

Jonas sin) Velg alternativ (private, symmetriske, offentlige) nøkkel.

c) Vil digital signering av et dokument sikre konfidensialitet for innholdet?
Velg et alternativ

- Ja
- Nei ✔

d) Elektronisk sertifikat nevnes ofte sammen med digital signatur. Hvilke av nedenforstående utsagn er riktige for bruk av digitalte sertifikater?

Velg ett eller flere alternativer. Digitale sertifikater:

- hindrer svindlere i å opprette et gyldig domene.
- hindrer falske nøkler og falske tjenester. ✔
- knytter sammen en asymmetrisk og en symmetrisk nøkkel.
- knytter sammen en offentlig nøkkel og eiers identitet. ✔

Maks poeng: 4

3.7 Personopplysningsvern

Behandling av personopplysninger er strengt regulert i norsk og europeisk lovverk gjennom Personopplysningsloven.

a) Hvilket utsagn stemmer best med *lovkrav til behandling av personopplysninger*?
Velg ett alternativ:

- Personopplysninger skal behandles lovlig, rettferdig og åpent, og med krav om riktighet, dataminimering og formålsbegrensning. Behandlingen skal skje med egnede tekni ✔ og organisatoriske tiltak slik at konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ivaretas.
- Behandling av personopplysninger skal skje med egnede tekniske og organisatoriske tiltak slik at konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ivaretas.
- Personopplysninger skal behandles lovlig, rettferdig og åpent, og med krav om riktighet, dataminimering og formålsbegrensning.
- Behandling av personopplysninger stiller krav om samtykke fra den registrerte for all behandling.

b) Hvilken brukergruppe har personopplysningsloven størst konsekvens for?
Velg ett alternativ

- Kriminelle
- Virksomheter ✔
- Enkeltpesoner (de registrerte)

Maks poeng: 3

Seksjon 4

Du er nå i seksjon 4 - Datanettverk.

Oppgave nr 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7 4.8 og 4.9 er en del av seksjon 4.

4.1 Operativsystemer

Hvilke påstander om operativsystemer er sanne og hvilke er usanne?

	Sann	Usann
Operativsystemet sørger for at flere brukere kan dele en datamaskin	✔	
Det er operativsystemet sin oppgave å fordele resurser på programmene som skal kjøre.	✔	
Mobiltelefoner kjører kun ett program om gangen, og trenger derfor ikke et operativsystem.		✔
Operativsystemet sørger for at flere programmer kan kjøre samtidig.	✔	
Et operativsystem tilbyr APIer for at programmer skal kunne bruke tjenester som lagring og nettverk.	✔	
Operativsystemet skjuler kompliserte maskinvare detaljer for å gjøre det enklere å utvikle programvare.	✔	
Vanlige programmer kjørere i kjernemodus fordi dette er mer effektivt.		✔
I operativsystemlaget er det modulen Enhetskontroll som har alt ansvaret for sikkerhet.		✔

Maks poeng: 4

4.2 IPv6

Hva er hovedmotivasjonen ved å bytte ut IPv4 med IPv6?
Velg ett alternativ

- [x] Øke antallet globalt adresserbare IP-adresser
- [ ] Rutere slipper å koble sammen IP-adresser og MAC-adresser
- [ ] Det blir flere tilgjengelige porter per IP-adresse
- [ ] Gjøre det vanskelig å utføre "man-in-the-middle" angrep.

Maks poeng: 1

4.3 Overføringshastighet

Du ønsker å laste ned en fil på 800 megabyte, og hastigheten på din Internettlinje er 50 megabit per sekund ned og 25 megabit per sekund opp. Hva er den teoretisk korteste overføringstiden?

Velg ett alternativ:

- [ ] 60 sekunder
- [ ] 10 sekunder
- [ ] 32 sekunder
- [ ] 256 sekunder
- [x] 128 sekunder

Maks poeng: 2

4.4 Punktnotasjon til CIDR

En datamaskin har IP-adressen 213.58.192.58
Nettverksmasken er: 255.255.255.224
Hva er IP-adressen til maskinen i CIDR-notasjon?
Velg ett alternativ:

- 213.58.192.1/26
- 192.168.1.1/24
- 213.58.192.58/27 ✔
- 213.58.192.1/27
- 213.58.192.58/26

Maks poeng: 4

4.5 Subnett-adresse

Gitt en maskin med IP adresse 213.58.192.58 og nettmaske 255.255.255.224.
Hva er adressen til maskinen sitt subnett?
Velg ett alternativ:

- 213.58.0.1
- 213.58.0.255
- 213.58.192.1
- 213.58.192.255
- 213.58.192.32 ✔
- 192.168.1.1

Maks poeng: 2

4.6 Broadcast-adresse

Gitt en maskin med IP adresse 213.58.192.58 og nettmaske 255.255.255.224.
Hva er broadcast-adressen i dette subnettet?
Velg ett alternativ:

- 213.58.192.1
- 213.58.192.32
- 213.58.192.63 ✔
- 192.168.1.255
- 213.58.1.255
- 213.58.192.255

Maks poeng: 2

4.7 Antall IP-adresser

Subnettet har nettverksmasken 255.255.255.224
Hvor mange gyldige IP-adresser kan tildeles verter i nettverket?
Velg ett alternativ:

- 256
- 32
- 30 ✔
- 126
- 128

Maks poeng: 2

4.8 Transportprotokoller

Hvilke protokoll(er) i transportlaget bruker tjenestene?

Flytt hver tjeneste til riktig protokoll.

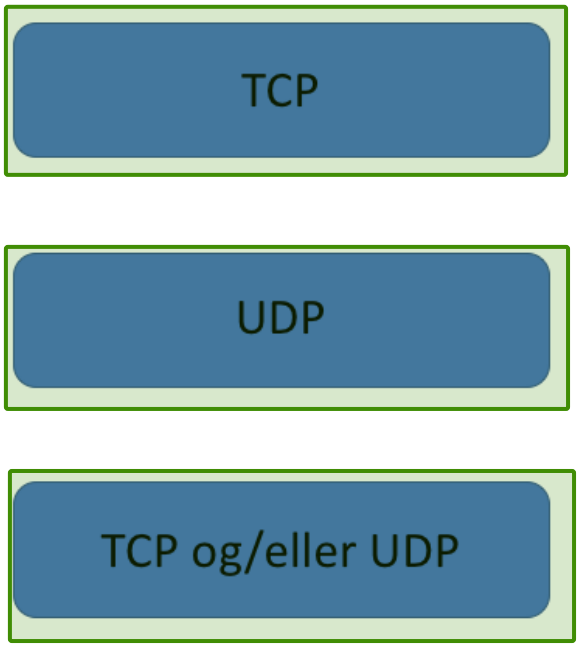
HTTP

IMAP

FTP

DNS

DHCP

Maks poeng: 5

4.9 Content Delivery Network

Hvile av alternativene er positive effekter av Content Delivery Networks?
Velg ett eller flere alternativer

- [ ] Flere maskiner fører til økt strømforbruk.
- [ ] Gjør at nettverket ikke kan kontolleres av en statsmakt eller et selskap.
- [ ] Sikrer mot datainnbrudd.
- [ ] Hindrer overbelastning av tjeneren ved å spre lasten over mange maskiner. ✔
- [ ] Sparer ressurser i kjernenettverket. ✔
- [ ] Muliggjør bruk av kryptering under overføringen av data.
- [ ] Reduserer forsinkelsen for tilgang på innhold ved å flytte det nærmere brukeren fy… ✔

Maks poeng: 3